

Opatření v oblasti vzdělávání v návaznosti na Doporučení Rady pro Českou Republiku z roku 2012.

Doporučení: Ustanovit rámec hodnocení v povinném vzdělávání zaměřený na zvýšení kvality (Establish an improvement-oriented evaluation framework in compulsory education).

Opatření podniknuté v roce 2012 směřující k naplnění tohoto doporučení (informace zpracoval ReferNet):

Název opatření:

Národní šetření výsledků žáků v počátečním vzdělávání (v rámci projektu národní systém inspekčního hodnocení vzdělávací soustavy v České republice – NIQES)

Popis opatření:

Česká školní inspekce (ČŠI) realizuje transformační projekt *Národní systém inspekčního hodnocení vzdělávací soustavy v České republice (NIQES)*. Realizace projektu započala 1. 7. 2011 a jeho ukončení je naplánováno na polovinu roku 2014. V rámci tohoto projektu je kromě jiných aktivit vyvíjen dosud chybějící komplexní evaluační nástroj pro národní šetření a pro periodické zjišťování vědomostí a dovedností žáků a studentů a pro zlepšování vzdělávacích procesů. Cílem je vybudovat technologickou platformu pro elektronické ověřování výsledků žáků ve školách, napříč ročníky a předměty, v důsledku kterého bude možné žákům, rodičům a školám poskytovat účinnou zpětnou vazbu o vzdělávacím procesu. Projekt rovněž vytvoří kvalitní informační základnu pro rozhodování v rámci cílově orientovaného rozpočtování a sledování nastavení priorit reforem podle výsledků vzdělávání na všech úrovních.

Výstupem bude univerzální testovací systém, který umožní realizaci ověřování výsledků žáků na plošném principu i výběrová šetření v libovolném ročníku i předmětu. Dále systém pro tzv. školní testování spojené se školním e-learningem, kdy každý učitel získá možnost provádět vlastní elektronické testování žáků v libovolném ročníku a z libovolných předmětů jako běžný nástroj vlastních evaluačních procesů. Učitel bude mít zároveň i možnost vytvářet vlastní elektronické kurzy či využívat databázi testů sestavených pro celostátní (certifikované) testování. V neposlední řadě vznikne i systém pro tzv. domácí testování, které umožní rodičům využívat online testovací systém pro domácí přípravu svých dětí.

Školy tyto moduly získají zcela zdarma, a to nejen pro účely sebeevaluační, ale díky podrobným a analytickým výstupům i pro další formativní rozvoj dovedností a vědomostí žáků.

V r. 2012 Česká školní inspekce poprvé pilotovala systém ověřování výsledků žáků celoplošně v 5. a 9. ročnících základních škol a v odpovídajících ročnících víceletých gymnázií a konzervatoří. Do generální zkoušky zapojilo 3.658 škol, což je 99,8 % všech škol, pro které byla generální zkouška určena, a 161.653 žáků těchto škol (tj. 96,4 % ze všech registrovaných).

Testovány byly znalosti a dovednosti v českém jazyce, matematice a anglickém jazyce v případě 5. tříd a v českém jazyce, matematice, anglickém, francouzském nebo německém jazyce v případě 9. tříd. Testové úlohy byly zkonstruovány jako ověřovací a jejich cílem je porovnání toho, zda žák v příslušném ročníku počátečního vzdělávání umí to, co předepisují externí vzdělávací standardy.

Přístup k výsledkům měl jak žák ihned po dokončení testu, tak škola po ukončení celého testování v administračním rozhraní na internetu. V první generální zkoušce byly ještě sestavy předdefinovány, výhledově by školy měly mít možnost generovat z výsledků různé přehledy podle vlastní potřeby. Na výsledkových sestavách je nejen popis toho, co výsledky o dovednostech a vědomostech žáka vypovídají, ale také srozumitelné vysvětlení, jaké závěry z výsledků činit nelze.

Aby ČŠI získala relevantní zpětnou vazbu a poznatky z přímé pedagogické praxe, ustanovila poradní orgán – Konzultační radu pro nové nástroje inspekčního hodnocení. Členy Rady jsou zástupci nejvýznamnějších školských asociací, vlády ČR a regionů (zřizovatelů škol). Jejich úkolem je projednávání záležitostí a předkládání návrhů souvisejících s přípravou nových metod, postupů a nástrojů pro hodnocení kvality vzdělávací soustavy, zejm. v návaznosti na hodnocení první celoplošné generální zkoušky.

Generální zkouška prokázala, že plošné elektronické testování žáků s cílem posoudit míru dovedností a vědomostí ve vazbě na externí vzdělávací standardy je bez větších problémů realizovatelné a že výsledky jsou velmi dobře využitelné jak pro žáka a jeho rodiče, tak pro učitele a ředitele škol i pro státní dohledový orgán. Pro další fázi se počítá mimo jiné s následujícími dalšími rozšířeními systému:

System zahrne specifické prvky pro podporu testování žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

Budou dále rozšířeny typy testových úloh.

Budou zahrnuty nové typy vyhodnocení (dynamická možnost vyhodnocení testů na všech úrovních – tj. v celostátním, domácím i školním testování).

Bude zvětšen rozsah monitoringu, vyhodnocení a reportingu, zejm. rozpracovávají i všechny výstupy vyhodnocení testů na individuální i školní úrovni včetně informací pro interpretaci výsledků.

V r. 2013 proběhne druhá generální zkouška rozšířeného systému a od r. 2014 se počítá s jeho kontinuálním plošným zavedením.

Aktualizace září 2013:

V květnu a červnu 2013 proběhla druhá celoplošná generální zkouška. Jejím cílem bylo znovu otestovat celkové fungování elektronického systému poté, co dozal určitých úprav, a získat podruhé výsledky žáků, které by mohly být porovnány s externími vzdělávacími standardy. Druhé generální zkoušky se zúčastnilo 3 759 škol (tj. 99,9 % všech škol, pro něž je zkouška určena), což představuje 97,6 % všech registrovaných žáků. Poprvé se zkoušky účastnilo 16 tisíc žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

Generální zkouška byla úspěšná a proběhla bez vážných komplikací. Základní výsledky byly poskytnuty školám v rámci zpětné vazby. V současné době je zpracovávána podrobnější evaluace, jsou zapracovávány připomínky a návrhy pro další vylepšení systému.

Pro příští rok Česká školní inspekce zvažuje následné inspekční aktivity na školách, jejichž žáci opakovaně vykazali obecně slabší výsledky (např. výsledek do 20%).

Zodpovědné orgány:

Česká školní inspekce, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Financování:

Rozpočet pro tříletý vývoj a pilotáž systému elektronického ověřování výsledků žáků je cca 92 mil. Kč. Náklady na provoz systému po ukončení jeho vývoje budou cca 7 mil. Kč ročně.

Celý projekt NIQES je z 85 % spolufinancován z prostředků ESF a z 15% ze státního rozpočtu ČR.

Související legislativa:

Zjišťování výsledků vzdělávání včetně analýz získaných informací ukládá České školní inspekci Školský zákon. Vláda České republiky se svým programovým prohlášením v r. 2010 zavázala k zavedení pravidelného zjišťování výsledků vzdělávání v 5. a 9. ročníku základního vzdělávání.

Zainteresovaní aktéři:

Česká školní inspekce, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, regiony (kraje a obce), školské asociace, školy.

Harmonogram implementace:

Konec r. 2011 – na vzorku 104 škol se uskutečnila první technologicko-logistická pilotní zkouška

Květen/červen 2012 – proběhla 1. generální zkouška

Květen/červen 2013 – je připravována 2. generální zkouška

Od r. 2014 – je plánováno kontinuální plošné používání systému.

Webové stránky a odkazy:

ČŠI: Závěrečná zpráva o přípravě, průběhu a výsledcích první celoplošné generální zkoušky ověřování výsledků žáků v počátečním vzdělávání (ve školním roce 2011/2012 pilotovaném na úrovni 5. a 9. ročníků základních škol). Praha 2012. Přístupné online (17.1.2013): <http://www.niqes.cz/Niqes/media/Testovani/Zpr%c3%a1vy/Zaverecna-zprava-59-zverejneni.pdf>

Česká školní inspekce: www.csicr.cz

Projekt NIQES: www.niqes.cz

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy: www.msmt.cz

Poznámky: